

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ
УКРАЇНИ

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОЛІМПІЙСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ ІВАНА ПІДДУБНОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням Науково-методичної ради
Від 30 серпня 2023 року
протокол №1

Голова Науково-методичної ради

А.І. Димуцька

30 серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НД.ЗК.5 АНАТОМІЯ

Освітній професійний рівень: *(фаховий молодший бакалавр)*

Галузь знань: **01 «Освіта/Педагогіка»**

Спеціальність: **017 «Фізична культура і спорт»**

Розробник: **ЛУКАШЕНКО ТЕТЯНА ФЕДОРІВНА,**
спеціаліст I категорії, Майстер спорту України

Робочу програму схвалено на засіданні
ЦК циклу ДИСЦИПЛІН, ЩО
ФОРМУЮТЬ ЗАГАЛЬНІ
КОМПЕТЕНТНОСТІ
від 29 серпня 2023 року
протокол №1

Голова циклової комісії

 О.Б. Маленко

Київ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Анатомія людини» є нормативним документом, який розроблено на освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-73 від 06.12.2007 р.) «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра».

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисциплін «Основи теорії здоров'я», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Анатомія людини» є складовою частиною дисциплін медико-біологічного циклу нормативного блоку за вибором коледжу. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації, зокрема: на основі вивчення основних відомостей з медико-біологічних дисциплін сформувати знання, уміння та навички здорового способу життя, сформувати валеологічний світогляд і пріоритет здоров'я як найважливішу людську цінність.

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, рівень вищої освіти, ступінь вищої освіти, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»	НОРМАТИВНА
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 017 «Фізична культура і спорт»	Рік підготовки
		2
Загальна кількість годин – 120		Семестр
		3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6	Освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр»	Лекції
		20 год.
		Практичні заняття
		44 год.
		Індивідуальні заняття
		4 год.

		Консультації
		<i>10 год.</i>
		Самостійна робота
		<i>56 год.</i>
		Вид контролю:
		<i>іспит</i>

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Метою навчальної дисципліни «Анатомія людини» є формування системи наукових знань про організм людини як живу біологічну систему, своєрідність якої обумовлена соціальною природою людського існування.

2.2. Завдання курсу:

- Сформувати систему наукових знань з біології людського організму, як живої системи.

- Сформувати уявлення про біологічну своєрідність організму людини, обумовленої соціальною природою людського існування.

- Актуалізувати формування діалектико-матеріалістичного світогляду майбутніх фахівців сфери фізичної культури і спорту.

2.3. Перелік компетентностей випускника відповідно до Стандарту вищої освіти

Таблиця 1

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. ЗК2. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК4. Здатність працювати в команді. ЗК5. Здатність планувати та управляти часом. ЗК6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1. Здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості. СК2. Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях СК4. Здатність визначати заходи з фізкультурно-спортивної реабілітації та форми адаптивного спорту для осіб, що їх потребують. СК5. Здатність зміцнювати здоров'я людини шляхом використання рухової

	<p>активності, раціонального харчування та інших чинників здорового способу життя.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати знання про будову та функціонування організму людини</p> <p>СК9. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів</p> <p>СК10. Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми.</p> <p>СК12. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар</p> <p>СК14. Здатність до безперервного професійного розвитку.</p>
--	---

2.4. Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК та визначених Стандартом компетентностей у формі «Матриці компетентностей»:

Таблиця 2

№ п/п	Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1	2	3	4	5	6
I Загальні компетентності:					
1	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями	+			+
2	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	+		+	+
3	Здатність працювати в команді	+	+	+	+
4	Здатність планувати та управляти часом	+	+	+	+
5	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так письмово	+	+	+	+
6	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	+	+	+	+
7	Навички міжособистісної взаємодії	+	+	+	+
8	Здатність бути критичним і самокритичним		+	+	+
9	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	+	+	+	+
10	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	+	+	+	+
II Спеціальні (фахові) компетентності					
1	Здатність до організації оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення	+	+	+	+
2	Здатність зміцнювати здоров'я людини шляхом	+	+	+	+

	використання рухової активності, раціонального харчування та інших чинників здорового способу життя				
3	Здатність застосовувати знання про будову та функціонування організму людини	+	+	+	+
4	Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми	+	+	+	+
5	Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар	+	+	+	+
6	Здатність застосовувати сучасні технології управління суб'єктами сфери фізичної культури і спорту.	+	+	+	+
7	Здатність до безперервного професійного розвитку	+	+	+	+

2.5. По закінченню вивчення навчального курсу з даної дисципліни студенти **повинні знати:** предмет і завдання дисципліни, основні положення та категоріальний апарат з дисципліни.

Крім того, студенти **повинні вміти:** екстраполювати набуті знання для розуміння матеріальної природи психічних явищ; аналізувати міждисциплінарні зв'язки дисципліни з метою подальшої актуалізації набутих знань з біології та генетики людини під час вивчення дисциплін біологічного, психологічного та медичного циклів, передбачених навчальними планами підготовки; використовувати набуті знання, здійснюючи теоретичну науково-дослідну та практичну діяльність.

ІІІ. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів	Кількість годин			
	Усього	Лекц.	Пр.	С.р.
Семестр II				
Змістовий модуль 1.				
Загальний огляд організму людини				
Тема 1. Організм людини як біосистема. Критерії живого.	15	2	2	5
Тема 2. Рівні організації організму людини.	15	2	2	5
Тема 3. Місце людини в природі.	15	2	2	5
Тема 4. Загальний огляд організму людини.	15	2	2	5
Тема 5. Молекулярний, клітинний, тканинний рівні організації	15	2	14	6
Разом	70	10	22	26
Змістовий модуль 2.				
Системи органів організму людини				

Тема 1. Опорно-рухова система	15	2	8	10
Тема 2. Кровоносна система	15	2	4	5
Тема 3. Нервова система	15	2	4	5
Тема 4. Дихальна система	15	2	4	5
Тема 5. Травна система	15	2	4	5
Разом	80	10	22	30
Усього годин	120	20	44	56

IV. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
Модуль 1		
1	Організм людини як біосистема. Критерії живого	2
2	Рівні організації організму людини	2
3	Місце людини в природі	2
4	Загальний огляд організму людини	2
5	Молекулярний, клітинний, тканинний рівні організації	2
Модуль 2		
1	Опорно-рухова система	2
2	Кровоносна система	2
3	Нервова система	2
4	Дихальна система	2
5	Травна система	2
Усього годин		20

V. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	К-сть годин
1	Організм людини як біосистема. Критерії живого	4
2	Рівні організації організму людини	4
3	Місце людини в природі	4
4	Загальний огляд організму людини	4
5	Молекулярний, клітинний, тканинний рівні організації	6
6	Опорно-рухова система	6
7	Кровоносна система	4
8	Нервова система	4
9	Дихальна система	4
10	Травна система	4
Усього годин		44

VI. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

- не передбачено навчальним планом.

VII. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

– не передбачено навчальним планом.

VIII. ТЕМИ САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
Модуль 1		
1	Сучасні погляди на визначення індивідуального здоров'я.	3
2	Сучасні погляди на визначення громадського здоров'я	3
3	Фактори ризику здоров'я людини	5
4	Історія виникнення анатомії	5
5	Видатні українські анатоми	6
6	Можливості організму людини	4
Модуль 2		
1	Анатомічні особливості дітей і підлітків. Анатомічні особливості скелетних м'язів дітей і підлітків	5
2	Конституція, пропорції тіла та їх роль у спортивному відборі	5
3	Сечовидільна система організму	5
4	Статева система	5
5	Ендокринна система	5
6	Система органів чуття	5
<i>Усього годин</i>		56

IX. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ -

не передбачені навчальним планом

X. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

•*Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

•*Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

•*Практичні*: вправи.

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації**: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За ступенем самостійності мислення**: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю**: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

XI. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи усного контролю: виступів на практичних заняттях, індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, іспит.

Методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає, рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи);
- самостійне опрацювання тем;
- систематичність роботи на практичних заняттях, активність під час обговорення питань

Оцінювання навчальних досягнень студента під час проведення практичних занять - максимальний бал – 10 балів:

Бали	Усна відповідь	Самостійна робота	Експрес тести
2-3	студент не володіє основною програмною літературою і не вміє грамотно використовувати наукову термінологію; не може достатньо повно і правильно відповісти на поставлені питання; допускає грубі принципові помилки при викладі матеріалу.	письмове анотування питань, що виносяться на самостійне опрацювання	45-46% правильних відповідей
3,5-5	має достатній обсяг знань в рамках освітнього стандарту, але допускає помилки при його викладі своїми словами; студенту важко підтвердити відповідь конкретними прикладами; слабо відповідає на додаткові питання; виявляє здатність під керівництвом викладача; виправляти погрішності, допущені у відповіді, вирішувати типові	виокремлення головних і другорядних питань, складання логічних схем	57-67% правильних відповідей

	задачі, орієнтуватися в базових теоріях дисципліни		
5,5-7	без особливих утруднень відповідає на питання; викладає матеріал з використанням необхідної наукової термінології, не допускаючи серйозних помилок; легко усуваються окремі неточності з допомогою навідних запитань; вміє застосовувати отримані знання на практиці для вирішення навчальних завдань	опрацювання не менш трьох літературних джерел з аналізом і власними висновками	68-78% правильних відповідей
7,5-8	виявляє засвоєння всього обсягу програмного матеріалу поточного та попередніх занять; вміє виділяти в ньому головні положення і осмислено застосовувати отримані знання на практиці; не допускає помилок при відтворенні матеріалу; чітко відповідає на питання відтворюючого характеру.	підготовка доповіді, або захист реферату з опрацюванням не менш шести літературних джерел	79-89% правильних відповідей
8,5-10	глибоко вивчив основний навчальний матеріал і додаткову літературу з теми поточного та попередніх занять; послідовно і логічно правильно уміє викладати матеріал, використовуючи при відповіді приклади, ілюструючи основні теоретичні положення; вичерпно відповідає на поставлені видозмінені питання, які не мають прямої відповіді в підручнику, із залученням знань інших дисциплін; уміє надавати аргументоване обґрунтування зв'язку досліджуваних питань з іншими розділами дисципліни; розбирається в складних наукових проблемах, вирішує нестандартні завдання, уміє вести діалог з викладачем.	створення мультимедійних презентацій з певної теми, підготовка кросвордів з даної теми.	90-100% правильних відповідей

До **2-х балів** ставиться студентіві, який робить вдалі доповнення протягом практичних занять з певної теми модуля, виправляє неточності, однак при цьому індивідуально не виступає з окремих питань.

ХІІ. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ.

Модульний контроль

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля. Тривалість виконання модульних контрольних завдань не повинна перевищувати двох академічних годин.

ХІІІ. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		<i>для екзамену, практики</i>	<i>для заліку</i>
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81 – 89	B	добре	
75 – 80	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
0 – 34	F		

ХІV. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорні конспекти лекцій; навчальні посібники.

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Тематична атестація	10	3	30
2.	Виконання завдання з самостійної (доповіді)	6	5	30
3.	Модульна контрольна робота	25	2	50
4.	Реферат	30	1	30
5.	Конспект лекцій	10	1	10
Максимальна кількість балів 150: коефіцієнт 2,5=60+40(Іспит)				

2. Робоча програма навчальної дисципліни; програма навчальної дисципліни.

3. Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

4. Засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

5. Завдання для комплексних контрольних робіт з навчальної дисципліни «Основи теорії здоров'я та здорового способу життя»

ХVІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Гриньків М.Я., Баранецький Г.Г. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології): Навч. посібн.
2. Коляденко Г.І. Анатомія людини: Підручник. – К.: Либідь, 2001 – 384 с.
3. Свиридов О.І. Анатомія людини: Підручник / За ред. І.І. Бобрика. – К.: Вища шк., 2001. – 399 с.
4. Грибан В. Г. Валеологія: підручник / В. Г. Грибан. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 214 с.

Додаткова:

1. Анатомія та фізіологія з патологією / Під ред. Я.І. Федонюка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. – 680 с.
2. Головацький А.С., Черкасов В.Г., Сапін М.Р., Федонюк Я.І. Анатомія людини. — Нова книга, 2009. — Т. 1—3.
3. Федерік Мартіні. Анатомічний атлас людини. — К.: Медицина, 2011. — 128 с.
4. Сидоренко П.І. Анатомія та фізіологія людини. — К.: Медицина, 2011. — 248 с.
5. Тоні Сміт. Людина. Навчальний атлас з анатомії та фізіології. — Львів, 2000. — 240 с.

Інформаційні ресурси

Сайт ВСП «Олімпійського фахового коледжу імені Івана Піддубного НУФВСУ» - <https://olimpic.college/navchalno-metodychna-literatura/>